

ORIO CALVO VERGÉS

La llegenda (o no) de l'ensorrament de la capella de Sant Jaume

Ens vénen documentats per Carreras Candi en la seva *Argentona Històrica*¹ els fets que van succeir l'any 1881 entorn l'ensorrament de la capella de Sant Jaume de Traià, que era propietat *pro indiviso* de les famí-

lies C. i F., les quals hi conservaven dret d'enterrament. Però poc abans de l'any esmentat, el darrer copropietari, C de F... havia decidit, en contra de la tradició familiar, ser enterrat a Barcelona. Ja feia uns anys que la capella amenaçava ruïna i ensorrar-se qualsevol dia de fort vent, degut al mal estat general de la construcció i

unes grans esquerdes als seus murs. De fet, feia uns cinc o sis anys (segurament des de 1875), que per aquest motiu no se celebrava el vistós aplec que anualment es feia el dia de sant Jaume. El dia 9 de setembre de 1881 a la tarda, un dia ennuvolat però sense un bri de vent, era enterrat a Barcelona el darrer copropietari de la família F., que havia mort la vigília, en contra de la tradició familiar de ser enterrat a la capella de Sant Jaume. A dos quarts de sis es va sentir un fort espetec, com un gran terratrèmol, per tot el veïnat de Traià, i una gran polseguera s'alçà on hi havia l'antiga ermita: era la capella que acabava d'enrunar-se. Allò que tant es temia que succeís va passar aquella tarda d'estiu mentre a Barcelona era enterrat el primer familiar en trencar la vella tradició de ser

enterrat a Sant Jaume.

–Fou la maledicció per haver trencat l'antic costum de ser enterrats els membres de la família a la capella? –Fou la revenja de Déu? –Va ser, com diu Carreras, la “muda y eloquent protesta per no haver volgut aquell, confiar lo seus cos, a *sá custodia y amparo*”? –Fou solament una casualitat que, en un dia sense vent i a la mateixa hora que era enterrat a Barcelona el copropietari de la capella, aquesta s'ensorrés per sempre més? Tot això no ho sabem ni ho sabrem mai, però si que podem afirmar categòricament que de no haver estat per la desídia en el bon manteniment d'aquest monument de la nostra història, avui no hi hauria llegenda negra, tindríem la capella de peu dret i el trencament la tradició de la família F. de ser enterrats a Sant Jaume, hauria quedat simplement com el final d'un antic costum que es va perdre amb els nous temps, com tants altres canvis de la societat moderna.

Ja el 1891, solament deu anys després dels fets, Carreras Candi reclamava una urgent reedificació de la capella. El juliol de 1949, seixanta vuit anys després, Jaume Clavell² torna a demanar públicament que siguin reparades les runes de l'ermita. N'han passat cent dotze i cada cop ens en queden menys restes. Fins quant?

Es va sentir un fort espetec, com un gran terratrèmol, per tot el veïnat de Traià, i una gran polseguera s'alçà on hi havia l'antiga ermita: era la capella que acabava d'enrunar-se

La missa de l'aplec del 1953.

1. CARRERAS CANDI, FRANCESC: *Argentona Històrica*. Barcelona, 1891

2. CLAVELL I NOGUERAS; “Un full del calendari: Sant Jaume”. Revista ECOS núm. 73, reproduït a *Argentona. Història i Records* Ajuntament d'Argentona, 1990.